

Міністерство екології та природних ресурсів України
Департамент заповідної справи

МІЙ РІДНИЙ КРАЙ

Знати і оберігати

Виконання обов'язків Міністра покладено на заступника Міністра екології та природних ресурсів України Курикіна Сергія Івановича

Згідно Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 р. № 811-р тимчасово, до призначення в установленому порядку Міністра екології та природних ресурсів України, виконання обов'язків Міністра покладено на заступника Міністра екології та природних ресурсів України Курикіна Сергія Івановича

Народився 1 червня 1959 року у м. Києві.

Має повну вищу освіту. У 1981 році закінчив Київський державний педагогічний інститут ім. Горького, історичний факультет. 2001 року отримав диплом магістра з міжнародного права Інституту міжнародних відносин Київського Національного Університету ім. Т.Г. Шевченка.

11 лютого 2015 р. – призначений заступником Міністра екології та природних ресурсів України.

2012 – 2013 – заступник директора Департаменту міського благоустрою та збереження природного середовища-начальник управління екології та природних ресурсів КМДА.

2003 – 2012 – заступник Голови Партії Зелених України з політичних пи-

тань, радник Голови Правління ВАТ «Укртранснафта» з питань екобезпеки, Голова Зеленої партії України, радник

Міністра економіки України, помічник-консультант народного депутата України.

2001 – 2002 – Міністр екології та природних ресурсів України

1998 – 2001 – народний депутат України, член Комітету Верховної Ради України в закордонних справах, Голова підкомітету з міжнародних договорів, член Постійної Делегації ВР України у ПАРЕ, член Постійного Комітету ПАРЕ з охорони навколишнього середовища.

1997 – 1998 – заступник Голови Партії Зелених України.

1995 – 1997 – консультант Української Академії політичних наук.

1988 – 1995 – викладач кафедри історії України Київського державного лінгвістичного університету.

1981 – 1988 вчитель історії СШ № 218 м. Києва, служба в Радянській армії, старший лаборант кафедри філософії КДПІ ім. Горького, вчитель історії та суспільствознавства КССМШ ім. Лисенка.

Збережемо природу-збережемо країну: 24 річниця Незалежності України

На шляху у боротьбі за Незалежність український народ долає багато перешкод та наслідків пов'язаних з амбітними радянськими планами скорення природи – від спрямування річок у зворотній бік до Чорнобильської катастрофи, від знищення унікальних природних екосистем, завдяки масштабним меліоративним заходам, до деградації земель, через надмірне розорювання. У цьому ключі заповідання природних територій є одним з найдієвіших інструментів для збереження мальовничої української природи.

Станом на 1 січня 2015 року в Україні створено та зберігаються 8154 територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальною площею 3,99 млн. га, що становить 6,15 % від території країни, а також заказник «Філофорне поле Зернова» площею 402,5 тис. га в акваторії Чорного моря.

У складі природно-заповідного фонду є 4 біосферних заповідники, 19 природних заповідників, 48 національних

природних парків, 3121 заказники, 3411 пам'яток природи, 80 регіональних ландшафтних парків, 811 заповідних урочищ, а також низка штучних об'єктів: ботанічних садів, зоологічних

парків, дендропарків та парків-пам'яток садово-паркового мистецтва.

З 1991 року нашій країні здійснено справжню революцію у галузі природно-заповідної справи: прийнято Закон України «Про природно-заповідний фонд України» та низку нормативно-правових актів, а площу природно-заповідного фонду збільшено майже втричі.

Особливе місце в системі природно-заповідного фонду України належить природним та біосферним заповідникам і національним природним паркам. Вони є природно-заповідними категоріями вищого рангу, мають значну площу й зберігають цінні природні комплекси та об'єкти. Також їх об'єднує наявність територій з режимом суворої заповідності, який забороняє будь-яку господарську діяльність.

Створення спеціальних адміністрацій природно-заповідних установ, до функцій яких належить забезпечення режиму охорони, здійснення наукових досліджень та еколого-освітньої діяльності, організація рекреації тощо, сприяє ефективному виконанню поставлених природоохоронних завдань. З іншого боку, такі категорії як біосферні заповідники, національні природні парки та регіональні ландшафтні парки дозволяють гармонійно поєднати охорону природи та задоволення господарських потреб місцевого населення, сприяють розвитку туризму та підвищенню обізнаності населення. За часи незалежності

створено 6 природних заповідники, 2 біосферних заповідники, 20 національних природних парків та 80 регіональних ландшафтних парків, що дозволило створити близько тисячі нових робочих місць та сприяє сталому розвитку регіонів.

Законом України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року», Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2014 р. № 385, відповідно до міжнародних зобов'язань, взятих Україною в рамках участі в Кон-

венції про охорону біологічного різноманіття та Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі, наближення стану довкілля до стандартів Європейського Союзу поставлено завдання у найближчі роки збільшити площу природно-заповідного фонду до 10-15 % від площі країни.

Отже нам є чим пишатися і над чим працювати далі. Ми закликаємо всіх небайдужих пізнавати природні скарби природно-заповідного фонду, берегти природу та родини, єднатися та творити успішну і незалежну державу Україну!

Святкування 24-ї річниці Незалежності України

У Середино-Будському районному Будинку культури була представлена тематична виставка щодо основних досягнень НПП «Деснянсько-Старогутський»

Працівники НПП відвідали святковий концерт підготовлений аматорськими колективами Середино-Будського району, прийняли участь в урочистому піднятті Державного Прапора України на центральній площі м. Середина-Буда та у молебні за Україну.

Велопробіг Деснянським біосферним резерватом

З 29 червня по 4 липня тривав спеціальний велопробіг Деснянським біосферним резерватом. Його учасники прагнули в черговий раз привернути увагу до цієї природоохоронної території міжнародного значення і наситили програму різними подіями: спробували своїм прикладом ініціювати ремонт у приміщенні, яке згодом може стати візит-центром біосферного резервату на території Новгород-Сіверського районного будинку дитячої та юнацької творчості; вирушили апробувати притулок для туристів у с. Пушкарі; знайомили чиновників місцевої райдержадміністрації з Деснянським біосферним резерватом;

провели навчальні ігри для дітей, що відпочивають у таборі Десна біля с. Бирине; проводили ботанічні дослідження.

На шляху додому відвідали Мезинський національний природний парк. Захід був не лише приємний для його учасників, але й корисним - частково вдалося вирішити поставлені задачі. Тому особлива подяка директору Новгород-Сіверського районного будинку дитячої та юнацької творчості А.А. Жорову, його безпосередньому керівникові у районному управлінні освіти С.В. Білій та подяка за інформаційну підтримку місцевій телерадіокомпанії і особисто В.П. Артюшківій та Я. Мезько.

С. Панченко

Открылся сезон осенних экскурсий

Ни для кого не секрет, что с началом учебного года возрастает спрос на экскурсии для школьников. Месяц сентябрь богат на тёплые осенние дни. Это пора так называемой «золотой осени» или как еще в народе говорят «бабьего лета». Ребята совсем недавно сели за парты, им хочется продлить лето и побывать на экскурсиях.

В этом учебном году первыми гостями были первоклассники общеобразовательной школы №1 города Середина-Буда. Они с удовольствием изучали объекты живой и неживой природы, приметы осени. А учащиеся пятых классов

общеобразовательной школы №1 города Середина-Буда под руководством учителя

ля Романюк О.А. и работника районного отдела культуры Лапченко Л.В. совершили экскурсионный маршрут с посещением центральной конторы национального природного парка и прилегающей к нему территории, на которой находится вольер с косулей европейской, декоративными курами, фазанами.

В визит-центре посетители познакомилась с экспонатами музея природы, просмотрели видеопрезентацию и поиграли в экологические игры.

О. Коваленко

Про роботу та підсумки екологічного табору «Деснянські зорі-2015»

У Національному природному парку «Деснянсько-Старогутський», що на Сумщині, з 20 по 27 липня проведено черговий екологічний табір «Деснянські зорі-2015». Захід відбувся на туристичній базі «Деснянка», яка розташована серед соснового лісу на березі Десни. Учасниками екотабору стали науковці та педагоги з своїми учнями із загальноосвітніх шкіл та позашкільних навчальних закладів Київської, Полтавської, Рівненської, Сумської, Чернігівської областей та м. Києва. Всього було 40 учасників. Мета заходу – популяризація наукових знань і залучення громадськості до спостережень за станом довкілля. Пріоритетним завданням було допомогти педагогам та їх вихованцям у підготовці до участі у конкурсах науково-дослідних робіт.

Дослідники природи провели спостереження за птахами, кажанами, мишоподібними гризунами, рибами, за рідкісними рослинами. Результати спостережень, спланованих та проведених під керівництвом досвідчених інструкторів та своїх вчителів, школярі представили у вигляді мультимедійних доповідей на підсумковій конференції. Для багатьох із них це перший досвід польових досліджень і нехай зараз їм багато допомагали керівники, то надалі вони будуть мати змогу продовжити спостереження вдома і планувати участь у різноманітних конкурсах. Одержані під час роботи в екологічному таборі матеріали будуть доповнені науковцями і складуть основу для розділів у Літопис природи національного природного парку. Школярі на основі здобутих даних зможуть оформити роботи для участі у Всеукраїнській екологічній олімпіаді та конкурсі-захисті робіт Ма-

лої академії наук.

Крім своїх наукових досліджень, учасники були залучені до загальних заходів. Так, вкотре відбувся великий

облік кажанів, які оселилися на базі. Загальна їх чисельність в околицях бази «Деснянка» склала майже півтори тисячі особин! Були проведені екскурсії: оглядова по екологічній стежці «Візитівка Десни», дві орнітологічні та теріологічна екскурсії. Під час теріологічної екскурсії кандидатом біологічних наук, старшим науковим співробітником інституту зоології ім. П. Шмальгаузена НАНУ А.В. Міштою були продемонстровані можливості гуманних методів відлову та обліку дрібних ссавців за допомогою живопасток.

Школярі вчилися розрізняти дрібних мешканців, які в ці пастки потрапили. Орнітологічні екскурсії проводив науковий співробітник НПП С.В. Галушенко, які були спрямовані на підготовку школярів до участі у змаганнях із спортивної орнітології. Змагання проводилися вп'яте. На старт вийшли п'ять команд і намагалися сфотографувати якомога більше птахів, щоправда очкова ціна їх не однакова. Більше балів нараховувалась за рідкісних представників фауни, що відображалось у спеціальному чек-листі, куди заносилися результати команд. У конкурсі перемогли господарі – команда із м. Середина-Буди, а юні орнітологи із Пирятинського району, які зайняли друге місце і сфотографували більше видів птахів. Команда із Середина-Буди здобула біль-

ше очок, бо сфотографувала рідкісного птаха – пісочника великого, який був відсутній навіть у чек-листі.

Продовжуючи давні традиції екотабору «Деснянські зорі», відбулися лекції і майстер-класи к.б.н., доцента В.Ф. Безрукова (КНУ ім. Т. Шевченка) про особливості участі у всеукраїнській екологічній олімпіаді; к.б.н., професора В.І. Назаренка (Ін-т біохімії ім. О.В. Палладіна НАНУ) про роботу секції МАН у їх Інституті та сучасні досягнення в розробці і використанні біосенсорів; аспіранта І.Д. Панаса про конструювання автоматичних приладів з використанням сучасних сенсорів і комп'ютерних систем.

Радувала і погода, яка подарувала

теплі дні для купання.

Отже, за 6 повних робочих днів біли проведені польові дослідження школярами в околицях бази «Деснянка» під проводом досвідчених інструкторів та підготовлено 15 доповідей на фінальну конференцію. Також проведено низку загальних заходів, наймасовішими з яких стали великі обліки кажанів в околицях бази та п'яті змагання із спортивної орнітології (б'ордінгу). Учасники заходу з цікавістю слухали доповіді почесних гостей В.Ф. Безрукова (КНУ ім. Т. Шевченка) та В.І. Назаренка (Ін-т біохімії ім. О.В. Палладіна). А головне – можемо констатувати, що для участі у конкурсах дослідницьких проєктів ГОТОВИ!!!

С. Панченко

Велопробіг Деснянським біосферним резерватом осінь 2015

Традиційний велопробіг Деснянським біосферним резерватом стартував 14 вересня. На старт вийшло 9 учасників. До працівників установи долучилися гості із Києва та Санкт-Петербургу.

Всіх їх об'єднала мета отримати приємні враження та діяти на благо розбудови біосферного резервату. Першим пунктом подорожі стали село Стара Гута та розташований поруч лісовий масив, що є основним заповідним ядром Національного природного парку «Деснянсько-Старогутський». По дорозі до сфагнового болота з журавлиною біля державного кордону встигли організувати природоохоронну акцію із освітлення узлісь вздовж екологічної стежки. На цих узліссях збереглися світлолюбні рослини – релікти колись поширених тут дібров. Переночували у новій будівлі адміністрації Старогутського відділення національного парку.

Ранок почався із знайомства з дикими орхідеями Старогутського лісу, а у рослин гудайери повзучої ще й визначили стан здоров'я. Не гаючи часу вирушили до туристичної бази нацпарку «Боровичанка» на березі Десни, щоправда, в цю подорож відправилося найбільш бувало 4 учасники. По дорозі перетнули два вододіли між річками Улиця та Знобівка і Знобівка та Свиґа. Спочатку їхали типовими для полісся лісовими стежками, а далі серед полів і лук

вже давніми терасами річки Десни. Пункту призначення дісталася вже по темному, тому знайомилися з краєвидами околиць бази «Деснянка» вранці. Після обіду служба охорони нацпарку посприяла нашій переправі через Десну і ночували вже у селі Мамекине в одній із садиб. Сюди прибули на запрошення місцевого підприємця Р.В. Гринько, який займається агробізнесом і має на меті розвинути сільський зелений туризм. Наша господиня П.І.Пшенична пригощала українськими та казахськими стравами і багато розповідала про своє життя в цій країні.

Ранок почався із відвідин місцевої школи, де навчається 5 учнів. З дітьми С. Панченко грався у гру як рослини мандрують світом. Дійшли висновку, що рослини заощадливі і мандрують використовуючи для цього вітер. Багато рослин готові за можливість подорожувати платити смачними ягодами та іншими плодами. А от деякі поводять себе нечесно по відношенню до людей і дурять їх, що, звичайно, псує їх імідж. Хто ж за таке любитиме череду чи лопуха?

В той же день нас чекала насичена програма у м. Новгород-Сіверський. Спершу ми відвідали місцеву райдержадміністрацію, де у відділі освіти підписали угоду про співпрацю між НПП «Деснянсько-Старогутський» та Новгород-Сіверським районним будинком дітей та юнацтва. Підсумком угоди має бути створення візит-центру Деснянського біосферного резервату. Тут маємо амбітні плани створити методичний кабінет із залучення громадськості до спостережень за станом довкілля та навчальний клас із поводження із побутовими відходами. В останній справі будемо співпрацювати ще й з громадськими активістами міста. А потім нас

навіть записали на місцевому телебаченні!

На вечір троє учасників велоподорожі від'їжджали додому, тому делегували С. Панченка на конференцію «Історико-археологічний та природно-екологічний потенціал мезинської округи: минуле, сучасне та перспективи розбудови», де він виступив з презентацією про залучення громадськості до спостережень за станом довкілля. Мезинський нацпарк, таким чином, став останнім пунктом учасників заходу, вдруге! Це не спроста, адже на його території біля сіл Рихли та Вишеньки є старовікові корінні ліси, типові для рівнин правобережжя Десни, що можуть слугувати еталонами. На жаль таких лісів у Деснянському біосферному резерваті не збереглося. Тому варто двом сусіднім нацпаркам співпрацювати з їх дослідження.

Отже, учасники традиційного велопробігу Деснянським біосферним резерватом своєю акцією сприяли розвитку співпраці науки, освіти та бізнесу задля розвитку території, як і прописано у Севільській стратегії та Мадридському плані дій – базових документах для розвитку всесвітньої мережі біосферних резерватів!

Осенние природные явления.

Осенью солнечные деньки постепенно сменяют долгие и пасмурные дни с дождями и постепенным понижением температуры. Осенью природа одаривает такими явлениями, как дождь, туман, листопад, а ближе к зиме иней и первый снег. Выделяют три характерных осенних явления:

Туман - это скопление продуктов конденсата. Огромное количество капелек воды или кристалликов льда собираются вместе и образуют облако у поверхности земли. Иногда оно такое плотное, что не видно ничего на расстоянии вытянутой руки.

Туман образуется из-за соприкосновения холодного и теплого воздуха, при относительной влажности в 85%. Однако в населенных пунктах туман может образовываться и при более низкой влажности - это происходит из-за конденсации водяного пара, который выделяется при сгорании топлива.

Туман может быть в любое время года, однако чаще всего именно осенью. Это нередкое явление в низинах, над водоемами и в горах. В осенне-зимние месяцы преобладает повышенная влажность из-за чего туман возникает наиболее часто. При этом явлении температура воздуха меняется скачками, поэтому потоки теплого и холодного воздуха активно перемещаются над землей. Длительность туманов во временном промежутке может варьироваться от нескольких десятков минут до суток и даже более.

Листопад. Жизнь дерева в умеренных широтах строго подчинена годовому циклу. И каждую осень по этому вечному природному "расписанию" в

лесах, парках и садах начинается листопад.

Листья - это легкие деревья. Без них невозможен фотосинтез - процесс, который является для растения и дыханием, и питанием одновременно. Лучше всего фотосинтез протекает, когда дереву достаточно света и тепла. Поэтому с первыми лучами весеннего солнца они начинают распускать юные клейкие листочки.

А вот в зимние холода листья деревьев мешают. Первая причина для дерева избавиться от пышной кроны - недостаток воды и холод. Зимой верхний слой почвы промерзает, и добывать из него воду становится невозможно. Листья испаряют очень большое количество влаги. Если бы растение не сбросило их в зимние холода, оно погибло бы от жажды.

Вторая причина - зимние осадки. Иногда, снег и наледь налипают на ветки - даже без листьев - и таким образом ломают дерево. А если бы на ветках

оставались еще и листья, немногие деревья дожили бы до весны в целостности и сохранности.

В августе-сентябре на основании листа вырастает гладкая перегородка - так называемый пробковый слой. Увеличиваясь в объеме, он постепенно отделяет черешок от ветки. Какое-то время лист еще держится за счет "водоносных" сосудов, однако стоит налететь легкому ветру, и он опадает.

Осенью листья желтеют или краснеют - и это верный признак того, что дерево вскоре скинет свою пышную листву. Пожелтение и покраснение листвы происходит оттого, что от недо-

статка дневного света не успевает восстанавливаться хлорофилл - вещество, участвующее в процессе фотосинтеза и окрашивающее лист в зеленый цвет. Его постепенно замещают другие вещества, отчего лист и меняет окраску.

Иней - вид атмосферных осадков, представляющих собой кристаллы льда, образуется в процессе сублимации атмосферной влаги на горизонтальных и субгоризонтальных поверхностях.

Иней образуется сразу двумя механизмами - конденсацией и кристаллизацией. На охлажденные до минуса поверхности конденсируются пары и впоследствии замерзают.

Как правило, это явление встречается в холодное время года, чаще осенью и весной, в ночное или предутреннее время в результате заморозка. Обычно, иней является предвестником будущего потепления, которое способствует повышению влажности. Однако радоваться не стоит - после этого резкого потепления обычно следует такое же резкое похолодание. Иней образуется на поверхностях с низкой теплопроводностью - земляном покрове, древесине, траве. Безветренная погода и слабый ветер - вот условия для образования кристаллов инея. Сильный ветер - наоборот, препятствует процессу.

Одна из интересных форм инея - инеевые цветы, представляют собой образования из кристаллов льда, расположенных отдельными группами, в виде, напоминающем цветы, листья, деревья и прочие необычные формы.

Е. Кутявин
(по материалам с интернетсайтов)

Осень

Вот и наступила осень, принесла с собой холодные ночи, утренние туманы. Скоро весь лес оденется в нарядный желтый убор, и опадающие желтые листья будут приятно шуршать под ногами.

Однако первые признаки начала осени видны еще в разгар лета - это появление у березы так называемых желтых флагов - отдельных веток с пожелтевшими листьями. Именно этот признак говорит нам о том, что насту-

пила осень. Чуть позже подобные флаги появляются и на дубах, начинают желтеть рябины и другие деревья. В этом году желтые флаги на березе появились 29 августа.

Не только растения чувствуют приближение осени. Первыми его, безусловно, ощущают наши пернатые друзья. Некоторые северные кулики начинают отлетать уже с первой половины июля (травник, большой веретенник, фифи), а к середине августа отлетает уже большая часть видов куликов. В конце августа в теплые края улетают иволги, кукушки, черные и белые аисты, сорокопуть-жуланы, ну и, конечно же, черные стрижи. На этой удивительной птице хотелось бы остановиться поподробнее. Эта птица довела мастерство полета до высшей степени. Стрижи делают в полете все: питаются, пьют воду, спариваются и даже спят. С наступлением ночи птицы, которые в этом году не обзавелись гнездами, поднимаются в поднебесье. Здесь они, широко раскинув крылья планируют в восходящих потоках воздуха время от времени просыпаясь. Эта удивительная особенность стрижей выяснилась в годы Второй мировой войны. В одну из бессонных ночей французский летчик, сам того не подозревая, попал прямо в спальню к стрижам. Он пролетал высоко над немецкими позициями и выключил мотор, чтобы его не услышали. Скользил плавно и бесшумно. Когда самолет его, планируя, снизился до трех тысяч метров, перед ним открылась странная картина: всюду вокруг, насколько он мог видеть, небольшие черные птицы, распластав крылья и временами ими взмахивая, безмолвно, как призраки, летали над бездной. Много птиц! Все черные, все словно неживые, и все плыли над облаками в одну сторону. Они спали! Когда самолет приближался, птицы, как сомнамбулы, но с точным расчетом - ныряли под него и снова плавно скользили на раскинутых крыльях, но уже за хвостом. «Мы пролетели прямо через стаю, — рассказывал потом летчик, — и сбили двух птиц, одна застряла в самолете. Я нашел ее потом: это был стриж!» Рассказал он это натуралисту Е. Вейтнауэру, и тот в 1952 году опубликовал рассказ и свои наблюдения в швейцарском научном журнале. В этом коллективном «сонном» полете принимают участие и взрослые стрижи, по той или иной причине не размножившиеся в этом году и некоторые, покончившие с этим делом. Так же, по-видимому, спят стрижи и в Африке долгими тропическими ночами. Черный стриж — трансэкваториальный мигрант, зимует в южной Африке. В полете это одна из самых быстрых птиц — может совершать пикирования на скорости 150-200 км/ч (быстрее черного стрижа только белобрюхий стриж

(обитает в южной Европе и в Африке), развивает скорость до 250 км/ч и чеглок, пикирующий на скорости до 240 км/ч). Во время миграции черный стриж летит в среднем со скоростью 110 км/ч.

На земле же эти летуны совершенно беспомощны. У них короткие ножки, а все четыре пальца, направлены в одном направлении, что удобно для лазания по вертикальным поверхностям. Поэтому, стрижи никогда не сидят на проводах, в отличие от ласточек, например, с которыми стрижей часто путают неопытные люди. В принципе, черный стриж, в отличие от других стрижей, может взлететь с земли, оттолкнувшись крыльями, но только если земля ровная. С травы он взлететь не сможет. Раньше стрижи гнездились в скалах, с появлением высоких каменных построек приспособились селиться в городах. В принципе, стрижи могут селиться и в деревнях на домах, и даже на деревьях, однако делают это неохотно, предпочитая все же города с высокими домами, сделанными из камня, в которых селят-

ся крупными колониями.

Стрижи отличаются гнездовым консерватизмом, т.е. предпочитают возвращаться к своему старому гнезду снова и снова. Иногда к моменту прилета стрижей (а прилетают эти птицы поздно, в середине мая) гнездо оказывается занято квартирантами — воробьями, скворцами. Стрижи упорно и яростно изгоняют незадачливых квартирантов и занимают свое законное место. Если к тому времени квартиранты успели отложить свои яйца, то хозяева безжалостно выбрасывают их из гнезда, а иногда просто вмуровывают в него в процессе ремонта. Гнездо, которое использовалась парой на протяжении многих лет, выглядит довольно внушительно, поскольку каждый год ремонтируется и замазывается новыми порциями слюны, застывающей на воздухе. В постройку гнезда идет все, что пернатые строители смогут найти в воздухе или в полете — кусочки травы, перья других птиц, пух одуванчика. Однажды черный стриж пытался вмуровать в гнездо даже

бабочку, пойманную на лету. К гнездованию птицы приступают в возрасте 3 лет, а до этого держатся вблизи мест, где они вывелись, крупными стаями, проводя в воздухе 24 часа. Если наступает период непогоды, негнездящиеся птицы перемещаются против ветра за границу непогоды, преодолевая расстояние до 100 км, по окончании действия циклона возвращаются домой, т.е. стрижам присущи так называемые погодные миграции. Стрижи, которые обзавелись гнездами, переживают непогоду, как правило в гнезде, по крайней мере один из членов пары. Поскольку в этот сложный период корма, как правило нет, птица, оставшаяся в гнезде впадает в оцепенение, схожее с зимней спячкой ежей, температура ее тела снижается, жизненные процессы замедляются. В таком состоянии стриж может пробыть до 7-10 дней, как правило, этого времени достаточно, чтобы непогода прекратилась. В такое же оцепенение могут впасть и птенцы стрижа. Если лето холодное и дождливое, стрижи могут выбрасывать лишние яйца из гнезда (в кладке стрижа обычно 2-4 яйца белого цвета). Яйца, выброшенные из гнезда, обладают удивительной живучестью, в течении 2-х дней их можно поднять, положить в инкубатор и получить живое потомство. Кормят потомство оба родителя. Стрижи ловят насекомых обычно методом траления — летают с широко открытым ртом, набирая в него всех насекомых, что попадутся. Из собранных насекомых формируется ком, обильно смоченный слюной, в котором находится от 200 до 1000 насекомых. За 30-40 кормежек птенцы получают в день 30-40 тыс. насекомых, быстро растут и набирают вес. Тут и набирают вес. К 20-му дню их вес достигает максимума и превышает даже вес родителей почти в 1,5 раза, потом они постепенно худеют. Накопленные жировые запасы помогут птенцам выжить в случае непогоды (они могут проголодать до 10 дней), а также в их долгом путешествии в южную Африку, куда они отлетают практически сразу же, как вылетят из гнезда. Найти путь им помогут врожденные инстинкты. Такой ранний отлет птенцов стрижей обусловлен тем, что в отличие от других птиц, линяют черные стрижи уже на местах зимовки, тогда как большинство других видов линяют дома. Взрослые стрижи летят чуть позднее. Сходный механизм присущ и ласточкам. Их птенцы также накапливают большие жировые запасы, улетают раньше своих родителей и линяют уже на местах зимовки.

В сентябре в теплые края отправляются ласточки, пеночки, желтые трясогузки, золотистые щурки, камышовки, славки, а из крупных птиц осоеды, змеяеды, кобчики, болотные луни, черные коршуны, крачки, в октябре – белые трясогузки, жаворонки, коньки, горихвостки,

скворцы, а из крупных птиц канюки, гагары, утки (широконоска, чирки), гуси, журавли, цапли. В ноябре активно летят снегири, яблики, вьюрки, а из крупных птиц – озерные чайки, свиязи, зимняки, тетереватыники, врановые (сойки, сороки, грачи, вороны), дрозды,

свиристели. В декабре оканчивают свой пролет зеленушки, щеглы, чижи, обыкновенные овсянки, коноплянки. чечетки, а из крупных птиц кряквы, большие крохали, перепелятники, орланы-белохвосты.

Н. Галущенко

Цікаві події

10 вересня 2015 року була підписана довгострокова угода на 5 років про творчу співпрацю і організацію шкільного лісництва (ШЛ) між відділом освіти Середино-Будської райдержадміністрації (РВО), державним підприємством “Середино-Будське лісове господарство” (СБЛГ) та національним природним парком “Деснянсько-Старогутський” (НППДС), який передбачає партнерство та співробітництво між сторонами.

Саме поняття шкільне лісництво – це добровільне об’єднання шкільної молоді, яке створюється з метою здобуття учнями теоретичних і практичних знань, дослідницької роботи, екологічного виховання.

Шкільне лісництво може бути стартовим майданчиком для проведення різних форм природоохоронної роботи в школах і позашкільних закладах: створення екологічних стежок, проведення спостережень, екскурсій, експедицій, походів. Основу діяльності шкільного лісництва складає організація навчально-виховного процесу, експериментальної і дослідницької роботи та продуктивної праці учнів.

Співпраця організацій повинна відбуватися на взаємовигідній основі сторін, сформувавши координаційну раду на чолі з фахівцем відділу освіти. Координаційна рада має збиратися не менше ніж тричі на рік.

По умовах договору РВО бере на себе такі зобов’язання:

призначити відповідального педагога за ведення ШЛ, який планує і забезпечує регулярну роботу ШЛ з урахуванням ініціатив інших сторін у відповідності із навчальним планом;

інформувати інші Сторони про плани щодо проведення планових і позапланових масових заходів екологонатуралістичного напрямку з учнівською молоддю, пов’язаних із роботою ШЛ;

надавати консультації щодо дотримання санітарно-гігієнічних правил і норм під час проведення спільних масових заходів з учнівською молоддю;

залучати дітей до проведення передбачених угодою заходів;

забезпечувати дотримання

дітьми техніки безпеки, правил внутрішнього розпорядку під час проведення спільних заходів;

по можливості, забезпечувати проведення спільних заходів навчальним, туристичним та іншим необхідним спорядженням і матеріалами;

проводити апробацію та практичне втілення навчальних програм природничих напрямів;

здійснювати контроль щодо камеральної обробки та оформлення результатів, отриманих у ході польових спостережень, для досягнення високих результатів участі учнівської молоді в обласних, загальнонаціональних та міжнародних конкурсах.

СБЛГ бере на себе такі зобов’язання:

виступати з ініціативами щодо планування роботи навчального плану та проведення окремих заходів;

призначити куратора ШЛ із числа фахівців та відряджати його для участі у засіданнях координаційної ради ШЛ;

уповноважувати фахівців, надавати приміщення, матеріально-технічні засоби для проведення планових занять ШЛ;

часткове або повне фінансування участі членів та керівника ШЛ в конкурсах, експедиціях та літніх школах відповідно до затверджених планів роботи;

брати участь у оформленні кабінету ШЛ у визначеному і узгодженому із координаційною радою ШЛ навчальному закладі;

призначити з числа досвідчених штатних працівників інструкторів і керівників для виконання польових спостережень і робіт вихованцями ШЛ.

НППДС бере на себе такі зобов’язання:

виступати з ініціативами щодо планування роботи навчального плану та проведення окремих заходів;

призначити куратора ШЛ із числа фахівців та відряджати його для участі у засіданнях координаційної ради ШЛ;

уповноважувати фахівців, надавати приміщення, матеріально-

технічні засоби для проведення планових занять ШЛ;

по можливості фінансово підтримувати участь членів та керівника ШЛ в конкурсах, експедиціях та літніх школах відповідно до затверджених планів роботи;

методично забезпечувати виконання науково-дослідницької роботи членами ШЛ, надавати консультаційну допомогу у проведенні досліджень та опрацюванні їх результатів, оформленні конкурсних робіт;

здійснювати рецензування дослідницьких робіт членів ШЛ

брати участь у наповненні методичною літературою, посібниками наочними та дидактичними матеріалами кабінету ШЛ у визначеному і узгодженому із координаційною радою ШЛ навчальному закладі.

Отже, екскурсійні і практичні заняття вже почала проводити керівник Галущенко Наталія Миколаївна. Найменша молодь шкільного лісництва допомагала на території дендрарія НПП провести осіннє доповнення дерев та прийняла участь у створенні мікологічного куточку.

Г. Степаненко

«СТОРІНКА ВІДПОЧИНКУ»

14 жовтня в Україні відзначається одне з найбільших шанованих у народі свят — Покрова Пресвятої Богородиці.

Свято Покрови Пресвятої Богородиці має дивовижну історію виникнення. Воно встановлене на честь з'явлення Божої Матері в одному з храмів Константинополя. За переказом, в час правління імператора VI Філософа (886-912), коли на місто напали сарацини, жителі молилися всю ніч у Влахернському храмі, де зберігалася риза Богоматері, її омофор (покривало) та частина поясу, перенесені з Палестини в V столітті.

Саме в цей час Андрій-юродивий та його учень Єпіфаній побачили під церковним склепінням появу Пресвятої Богородиці в оточенні ангелів, пророків і апостолів. Осяяна світлом Богородиця у супроводі св. Івана Хрестителя і св. Івана Богослова увійшла до храму і довго молилася за весь християнський світ, а потім, підійшовши до престолу, зняла з голови омофор (покрів) і широко розпростерла його над головами народу у храмі. Ніхто, крім святого Андрія і Єпіфана, цього не бачили, але всі повірили в їхню розповідь. Звістка про цю подію швидко поширилася серед людей. І всі почали так голосно радіти, що перелякані араби відступили без бою. Від того свято Покрови Богородиці і дістало свою назву.

В Україні це свято почали шанувувати ще за часів Ярослава Мудрого. Про це свідчать храми, побудовані в XI сторіччі.

14 жовтня у день святої Покрови Пресвятої Богородиці водночас з **Днем Українського козацтва** відзначається свято **День захисника України** з метою шанування мужності та героїзму захисників незалежності і територіальної цілісності України, військових традицій і звичаїв українського народу, сприяння дальшому зміцненню патріотичного духу у суспільстві та на підтримку ініціативи громадськості.

З 2015 року 14 жовтня є державним святом і неробочим днем.

Над випуском працювали:
редактор Степаненко Г.П.
дизайн-верстка Романюк Р.І.
Фото: Панченко С.М., Степаненко Г.П., Романюк Р.І.,
World Wide Web.
За достовірність викладених фактів відповідальність несе автор

Газета набрана і зверстана НПП «Деснянсько-Старогутський»
Адреса: 41000 Україна, Сумська область, м. Середина-Буда,
вул. Новгород-Сіверська, 62
НПП «Деснянсько-Старогутський»
Тел./факс: (05451) 7-14-49
E-mail: nppdesstar@gmail.com
www.nppds.inf.ua